

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Оцјена ризика по финансијску стабилност - прво полугодиште 2025.

Издање 3: 12/2025.

Садржај

Списак графикана	3
Списак табела.....	3
Скраћенице.....	4
Резиме	5
1. Макроекономски трендови и ризици по финансијску стабилност	6
2. Трендови и ризици из банкарског сектора.....	10
2.1. Отпорност банкарског сектора на ризике и резултати тестова на стрес.....	14
3. Регулаторни оквир.....	19

Списак графикана

Графикон 1: Мапа макрофинансијских ризика.....	6
Графикон 2: Индекс глобалне несигурности	6
Графикон 3: Кључни макроекономски индикатори.....	7
Графикон 4: Полугодишња структура текућег рачуна БиХ.....	7
Графикон 5: Макроекономске прогнозе.....	9
Графикон 6: Дијаграм FSI банкарског сектора.....	10
Графикон 7: Покривеност неквалитетних кредита резервисањима.....	10
Графикон 8: Квалитет кредитног портфеља.....	10
Графикон 9: Динамика кретања кредита становништву и нефинансијским предузећима.....	11
Графикон 10: Процјена финансијског циклуса БиХ.....	11
Графикон 11: Новоодобрени кредити становништву и каматне стопе	12
Графикон 12: Новоодобрени кредити предузећима и каматне стопе	12
Графикон 13: Кретање Еурибора и каматних стопа у БиХ.....	12
Графикон 14: Структура новоодобрених кредита према типу каматне стопе	13
Графикон 15: Структура укупних депозита по преосталој рочности.....	13
Графикон 16: Индикатори профитабилности.....	13
Графикон 17: Укупни капитални захтјеви и стварне стопе адекватности капитала по банкама.....	14
Графикон 18: Стопа адекватности капитала у основном и два екстремна сценарија и минимални регулаторни капитални захтјеви.....	15
Графикон 19: Утицај појединачних позиција на стопу адекватности капитала у екстремним сценаријима.....	16
Графикон 20: Резервисања за кредитни ризик.....	16
Графикон 21: Индикатори ликвидности.....	16
Графикон 22: Основне LCR компоненте, Q2 2025. године	17
Графикон 23: Структура заштитног слоја ликвидности	17
Графикон 24: Укупне потребе банака за додатним ликвидним средствима	17
Графикон 25: Коефицијент покрића ликвидности (LCR) за банкарски сектор.....	18
ТО1: Каматне стопе на кредите становништву и износ новоодобрених стамбених кредита	8

Списак табела

Табела 1: Одабрани индикатори из банкарског сектора БиХ.....	13
Табела 2: Основне претпоставке у тестовима на стрес	15

Скраћенице

АБРС	Агенција за банкарство Републике Српске
БДП	Бруто домаћи производ
БиХ	Босна и Херцеговина
БПРВ	Бруто поравнање у реалном времену
ЦББиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
ССуВ	Контрациклични заштитни слој капитала (Countercyclical capital buffer)
ЕЦБ	Европска централна банка
ESG	Еколошки, друштвени и управљачки ризици (Environmental, social and governance)
ЕУ	Европска унија
Еурибор	Европска међубанкарска стопа (Euro Interbank Offered Rate)
ФБА	Агенција за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
IFC	Међународна финансијска корпорација (International Finance Corporation)
IRRBB	Каматни ризик у банкарској књизи (Interest Rate Risk in the Banking Book)
КМ	Конвертибилна марка
LCR	Коефицијент покрића ликвидности (Liquidity Coverage Ratio)
MREL	Минимални регулаторни захтјев за капиталом и прихватљивим обавезама (Minimum requirement for own funds and eligible liabilities)
NPL	Неквалитетни кредити (Nonperforming loans)
РС	Република Српска
TIPS	Инстант плаћање у еврима (TARGET Instant Payment Settlement)
УББиХ	Удружење банака Босне и Херцеговине
WUI	Индекс глобалне несигурности (World Uncertainty Index)

РЕЗИМЕ

- Прву половину 2025. године на глобалном нивоу су обиљежиле изражене геополитичке и трговинске напетости. Стога су најизраженији ризици по финансијску стабилност у БиХ били управо они који долазе из међународног окружења, а исти ће вјероватно бити у фокусу и у наредном периоду. У исто вријеме успорен економски раст с једне те убрзан раст инфлације с друге стране, обиљежили су унутрашње економске прилике, па су и ризици из домаћег окружења благо повећани у односу на претходну годину. Услијед пораста ризика из међународног и домаћег макроекономског окружења, смањена је и очекивана стопа економског раста БиХ за 2025. годину, док је ниво инфлације ревидиран навише. С друге стране, повећани макроекономски ризици из међународног и домаћег окружења се нису негативно одразили на монетарне и финансијске услове у земљи, као и на перцепцију ризика од стране инвеститора. Посљедично општи ниво ризика по финансијску стабилност у првој половини 2025. године, иако благо повећан у односу на 2024. годину, и даље се налази у оквиру који се дефинише као низак до умјерен ниво ризика.
- Банкарски сектор БиХ у првој половини 2025. године задржао је висок ниво стабилности и отпорности, уз наставак повољних трендова у кључним сегментима пословања. Свеукупна оцјена индикатора финансијског здравља указује на и даље присутан тренд побољшања капитализованости и квалитета активе, уз задржавање високог нивоа ликвидности и профитабилности. Кредитна активност остала је снажна, подржана повољним условима финансирања као и стабилном потражњом за кредитима, што је резултирало даљним смањењем негативног јаза омјера кредита приватном сектору и БДП-а, међутим, овај индикатор финансијског циклуса и даље указује да је финансијски циклус у негативној фази. С друге стране, композитни индикатор финансијског циклуса биљежи позитивну вриједност и потврђује прелазак у узлазну фазу циклуса. Финансијски услови на домаћем тржишту остали су повољни, прије свега због структуре извора финансирања банака, у којој доминирају краткорочни домаћи депозити са и даље врло ниским трошком финансирања.
- Профитабилност банкарског сектора, иако и даље на високом нивоу, забиљежила је благо смањење у односу на претходну годину. Одрживи ниво профитабилности у наредном периоду зависиће од динамике трошкова финансирања, могућег повећања каматних стопа на депозите и остале изворе средстава, те потенцијалног погоршања квалитета активе у условима повећане макроекономске неизвјесности.
- Резултати тестова на стрес закључно са Q2 2025. годином показали су да је банкарски сектор БиХ стабилан и безбједан те да је у могућности да адекватно апсорбује екстремне шокове солвентности и ликвидности. Снажна почетна позиција приликом тестирања, а која се огледа у доброј капитализованости и високој ликвидности банкарског сектора на крају другог квартала 2025. године, највише доприноси чињеници да банкарски сектор може адекватно да одговори и на мало вјероватне екстремне сценарије, те сачува укупну стабилност.
- Током 2025. године ентитетске агенције за банкарство такође су наставиле да јачају регулаторни оквир кроз усвајање нових подзаконских аката и привремених мјера усмјерених на очување стабилности банкарског сектора. Издвајају се измјене и допуне Закона о банкама у Републици Српској и Федерацији БиХ, те развој регулаторног оквира који ствара предуслове за будућу имплементацију контрацикличног заштитног слоја капитала (CCyB) и мјера усмјерених на дужнике (DSTI и LTV). Такође, обје агенције за банкарство су у току 2025. године утврдиле Листу системски значајних банака на основу заједнички усаглашене методологије. Централна банка БиХ је такође наставила да врши активности на модернизацији платних система у БиХ те је потписала споразум о успостављању система инстант плаћања на Западном Балкану чиме је започела процес надоградње платног система који би након имплементације омогућио и билатералне везе у сфери инстант плаћања с чланицама ЕУ и Западног Балкана.

1. МАКРОЕКОНОМСКИ ТРЕНДОВИ И РИЗИЦИ ПО ФИНАНСИЈСКУ СТАБИЛНОСТ

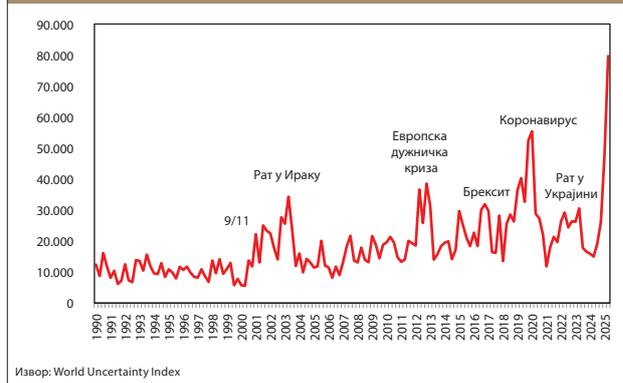
Општи ниво ризика по финансијску стабилност у првој половини 2025. године благо је повећан у односу на 2024. годину, али се и даље налази у оквиру који се дефинише као низак до умјерен ниво ризика (Графикон 1). Смањена је и очекивана стопа економског раста за ову годину, док је ниво инфлације ревидиран навише. У тим околностима, успјешност и отпорност бх. банкарског система се и даље процјењује као висока. Најизраженији ризици у 2025. години су они који долазе из међународног окружења, а исти ће вјероватно бити у фокусу и у наредним годинама, доминантно обликујући макроекономске трендове у БиХ.

Током 2025. године међународним окружењем су доминирале геополитичке неизвјесности и повећани ризици. Ратни сукоби у Украјини и на Блиском Истоку континуирано одржавају глобалну несигурност на високом нивоу, док су глобалне тензије у овој години додатно појачане новим мјерама и царинским политикама САД-а. Посљедично, индекс глобалне несигурности (WUI) је на крају другог квартала 2025. годину досегао највишу вриједност откако се подаци за овај индекс обрађују и објављују¹, јасно осликавајући тренутни ниво геополитичке неизвјесности (Графикон 1). У таквим условима, ипак је остварен реални економски раст БДП-а у првом и другом кварталу 2025. године од 0,6% и 0,1% респективно. Одржавању раста економије зоне евра у позитивној територији значајно је допринијела и политика ЕЦБ-а која је смањењем каматних стопа оснажила економију повољним условима финансирања у неизвјесном макроекономском окружењу.

¹ Свјетски индекс неизвјесности прати неизвјесност широм свијета анализом текста из извјештаја о земљама које објављује Economist Intelligence Unit. Индекс је доступан за 143 земље.

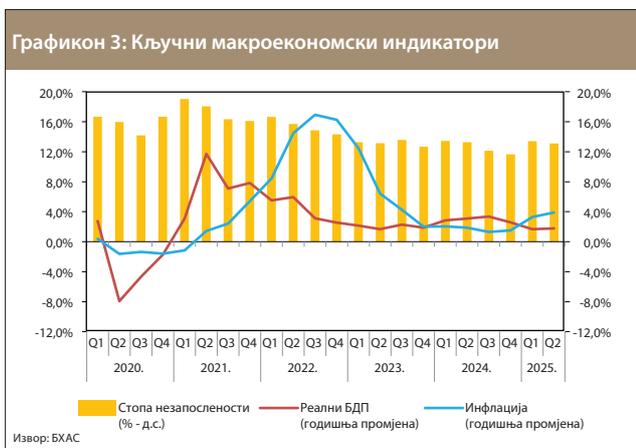
Графикон 2: Индекс глобалне несигурности

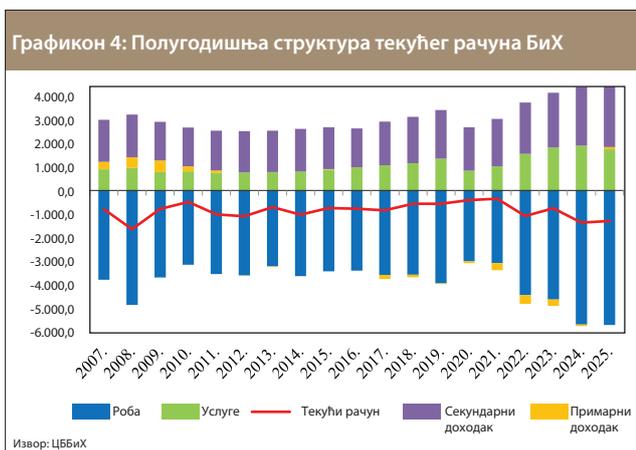
Ова година унутар зоне евра такође је обиљежена и смањењем стопом Еурибора, успореном инфлацијом као и јачим курсом евра у односу на долар. Имајући у виду да је тржиште зоне евра највеће извозно тржиште за БиХ (преко 60% бх. извоза се односи на тржиште зоне евра), присутан је ризик губитка конкурентности европских произвођача и извозника због снажног евра, а што може снажно погодити бх. економију кроз смањену потражњу за бх. производима. Оваквој оцјени доприноси и чињеница да учешће извоза у бх. БДП-у током прве половине 2025. године поново биљежи тренд раста, те самим тим чини бх. економију више осјетљивом на неповољне спољне утицаје. Тренд смањења Еурибора, те стабилне цијене на тржишту нафте су имали позитиван ефект по бх. економију, те су резултирале тиме да раст укупних ризика по финансијску стабилност који долазе из међународног окружења буде ограничен.

Ризици по финансијску стабилност из домаћег окружења такође су израженији у односу на претходну годину, доминантно под утицајем два кључна макроекономска индикатора. Прецизније, успорен економски раст, с једне, те убрзан раст инфлације, с друге стране, доминантно су обликовали макроекономску слику БиХ у првој половини 2025. године (Графикон 3). Реални економски раст БиХ за првих шест мјесеци 2025. године износио је 1,7% на годишњем нивоу, што представља најлошији полугодишњи резултат у претходних пет година, односно од 2020. године када је БиХ погођена првим валом Ковид-19 пандемије. Посматрано с производне стране, раст БДП-а је вођен позитивним трендовима у услужном сектору, прије свега кроз пораст трговине на велико и мало као највеће категорије БДП-а, док, с друге стране, производни сектор, превасходно индустријска производња, континуирано негативно доприноси укупном економском расту БиХ.

Укупни инфлаторни притисци значајно су ојачали током 2025. године, упркос стабилизацији потрошачких цијена у зони евра. Највећи раст потрошачких цијена у овој години забиљежен је у категоријама хране и угоститељских услуга.

Тако је инфлаторна стопа у категорији „Храна и безалкохолна пића“ скоро четири пута већа у односу на просјек 2024. године, док је раст цијена у категорији „Ресторани и хотели“ такође на високом нивоу од 6,3%. Иако је бх. економија снажно ослоњена на увоз хране (близу 10% укупног бх. увоза роба се односи на прехранбену индустрију), па је у значајној мјери зависна од кретања цијена на међународним тржиштима, извјесно је да су и интерни фактори у овој години имали значајан утицај на ниво потрошачких цијена. Наиме, снажан раст просјечних плата након промјене нивоа минималне плате почетком године (просјечне нето плате су порасле за 13% у првој половини ове године), прелио се на раст цијена услуга, што је један од разлога зашто се кретање инфлаторних притисака у текућој години значајно разликује од оног у зони евра. За разлику од нето плата, стопа незапослености је забиљежила обрат позитивног тренда па је закључно с првим полугодиштем стопа незапослености порасла на 13,1%, са 11,7% на крају претходне године. Утицај промјене минималне плате на тржиште рада ће остати у фокусу и у наредном периоду, те представљати потенцијални извор ризика, имајући у виду да је још увијек кратак период да би се ефекти те одлуке могли квантификирати на мапи ризика као позитивни или негативни.

Остали индикатори који се користе при оцјени ризика који произлазе из домаћег окружења у највећој мјери су имали стабилизирајући ефекат. Ризици у фискалном сектору остали су непромијењени захваљујући оствареном буџетском суфициту сектора генералне владе током првих шест мјесеци ове године. Ризици проистекли из платног биланса позиције такође су се задржали на истом нивоу, прије свега услјед благог пада дефицита текућег рачуна (за 4,7% у односу на прво полугодиште 2024. године), првенствено захваљујући расту суфицита на рачуну секундарног доходака гдје доминирају персонални трансфери (Графикон 4). Омјер јавног дуга и БДП-а такође се наставио смањивати и не представља значајан извор ризика по финансијску стабилност БиХ. Ипак, потенцијални извори ризика у овим макроекономским сегментима постоје, попут раста унутрашње задужености и пада суфицита на рачуну услуга, те је на њих потребно обратити пажњу у наредном периоду.

Повећани макроекономски ризици из међународног и домаћег окружења нису се негативно одразили на монетарне и финансијске услове у земљи. Релативно стабилне активне каматне стопе у условима повећане инфлације повољно су дјеловале на кредитну приуштивост у БиХ. Анкета о кредитној активности банака за Q2 2025. годину је показала да су кредитни стандарди у првој половини године или ублажени или остали непромијењени. Све наведено је створило предуслове за повећање кредитне активности банака у истом периоду, како на страни корпоративног сектора тако и на страни становништва, што је посљедично смањило јаз између укупних кредита и БДП-а. С друге стране, повећана кредитна активност је утицала на нешто виши ризик солвентности и ликвидности у односу на претходну годину, али се ризици у оба сегмента и даље налазе на нивоу који их дефинише као умјерене (детаљнији преглед индикатора банкарског сектора дат је у наредном поглављу).

Перцепција ризика од стране инвеститора остала је непромијењена у првој половини године, иако се очекивало њено погоршање имајући у виду повећане ризике из домаћег и спољног окружења. Негативне посљедице повећаних ризика одразиле су се на прилив инвестиција у БиХ, са забиљеженим смањењем и директних страних и портфељ и осталих инвестиција у структури платног биланса. С друге стране, тржиште некретнина је и даље снажно без озбиљнијих назнака обрата тренда у скорјем периоду. Према доступним подацима који обухватају само новоградњу, цијена некретнина на тржишту је досегла нови рекордан ниво, док је број продатих нових станова стагнирао у првој половини године. Ипак, имајући у виду да тржиште некретнина у БиХ карактерише изразита отпорност на економске шокове, мала је вјероватноћа да сви индикатори са овог тржишта, укључујући и број продатих станова, неће забиљежити нове рекордне вриједности у 2025. години. Додатно, повољни услови финансирања и раст кредитне активности подстичу потражњу, што повећава осјетљивост сектора на могуће промјене каматних стопа и макроекономских услова.

Текстни оквир: Пројена кретања у сектору некретнина и позицији који из њега произлазе

Сектор некретнина има значајну улогу у домаћој економији и финансијском систему, имајући у виду његову снажну повезаност с банкарским сектором, кретањима на тржишту рада и инвестиционим активностима. Промјене цијена и обима трансакција на тржишту некретнина могу имати важне импликације на финансијску стабилност, посебно кроз канале кредитне активности, вриједности колатерала и очекивања економских субјеката.

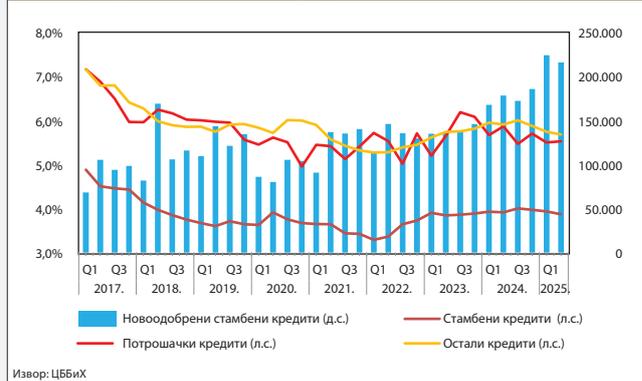
Континуиран и изражен раст цијена некретнина у Босни и Херцеговини током посљедњих неколико година поново је отворио питање потенцијалног стварања цјеновног, односно шпекулативног балона на овом тржишту. Повезаност ризика од цјеновних неравнотежа с тржиштем некретнина посебно је изражена у условима структурних карактеристика бх. економије, прије свега неразвијеног тржишта капитала и ограничених алтернативних могућности инвестирања, због чега се некретнине перципирају као доминантан облик очувања и инвестирања капитала. Иако историјска искуства указују да се цјеновни балони понављају, њихово благовремено препознавање остаје изузетно захтјевно.

Кретања цијена некретнина најједноставније је објаснити односом понуде и потражње за истим. Посљедњих година перцепција јавности јесте да је понуда станова у БиХ на изразито високом нивоу. Ипак, статистички подаци указују на нешто другачију ситуацију. Наиме, чињеница јесте да број завршених станова у БиХ номинално расте (број завршених станова у 2024. години износио је 3.420, што је највећи број још од 2010. године), али је укупна понуда нових некретнина на тржишту и даље изразито ниска уколико се тај број стави у однос с укупним бројем становника. Индекс новоизграђених станова на 1.000 становника износио је 1,1 што БиХ ставља на само зачеље Европе по вриједности овог индикатора. Надаље, индекс незавршених станова закључно са 2024. је износио 1,7, што је такођер испод европског просјека. Ова два индикатора јасно указују да је понуда некретнина на нивоу БиХ у овом тренутку и даље ниска.

С друге стране, потражња за некретнинама остаје снажна, а на тај закључак указује више индикатора. На континуирану потражњу за некретнинама можемо гледати кроз призму склоности становништва за властитом имовином у облику некретнине. Иако за БиХ не постоје званичне статистике, извјесно је да су становници БиХ по власништву некретнина међу највише ранжираним у Европи а на основу податка за земље из нашег региона и Источне Европе. Услови на финансијском тржишту такође погодују потражњи за некретнинама у БиХ имајући у виду да просјечна пондерисана каматна стопа на стамбене кредите је најнижа од свих каматних стопа на кредитном тржишту. Стога не чуди да потражња за стамбеним кредитима из године у годину биљежи пораст. Само у

2024. години комерцијалне банке су пласирале нових 703 милиона КМ вриједности стамбених кредита, највише од свих категорија кредита становништву (потрошачки/стамбени/остали кредити). С аспекта комерцијалних банака, стамбени кредити представљају сигурне пласмане имајући у виду да је учешће некавалитетних кредита у укупним кредитима у овом сегменту 0,7% - најнижи NPL ratio на банкарском тржишту.

ТО 1: Каматне стопе на кредите становништву и износ новоодобрених стамбених кредита

Раст цијена некретнина нешто теже би се могао објаснити индикаторима бх. тржишта рада. Побољшања на тржишту рада, иако примјетна током посљедњих неколико година, крећу се далеко спорије од раста цијене некретнина. Посљедично том тренду, индекс приуштивости некретнина у БиХ биљежи раст, што значи да грађани БиХ за квадрат стана морају издвајати све већи износ својих годишњих примања (закључно са 2014., индекс приуштивости у новоградњи је износио 17,7%). Без обзира на мању приуштивост мјерену по просјечној плати у БиХ, број продатих станова континуирано расте. У периоду 2018-2024. и број продатих станова и укупна површина продатих станова у новоградњи на нивоу БиХ су порасли за преко 50%. Подаци са тржишта рада сасвим сигурно нису довољан извор куповне моћи с обзиром на то да расту спорије од цијена некретнина. Већ споменути погодни услови на финансијском тржишту такође могу да представљају само дио потражње (око половине куповине стамбених некретнина новоградње финансира се из банкарских кредита). Остатак потражње за некретнинама би могао имати извор у потражњи из иностранства, односно потражња бх. дијаспоре (БиХ спада у ред европских земаља с највећим учешћем персоналних трансфера у БДП-у). Тренд исељавања становништва из БиХ је континуиран, па је за очекивати да се ова врста потражње за некретнинама у БиХ одржи и у наредним годинама, имајући у виду да и бх. становништво ван земље улагање у некретнине види као „сигурну инвестицију“, те потенцијални извор додатне зараде кроз бенефите растућег туризма у самој земљи.

На основу расположивих индикатора, не постоје јасни емпиријски докази који би упућивали на присуство израженог цјеновног балона на тржишту некретнина у БиХ.

Међутим, ограничена доступност детаљних података о регионалној дистрибуцији цијена, структури купаца, тржишту најма, степену коришћења стамбеног фонда и учешћу неактивних некретнина отежава свеобухватнију процјену ризика. Оно што је извјесно јесте да индикатори за 2025. годину као и макроекономске прогнозе за бх. економију у средњорочном периоду не указују на ванпросјечни раст на тржишту некретнина па самим тим ни на стварање цјеновног балона. Напослјетку, потребно је истаћи да осим фундаменталних економских индикатора код стварања цјеновног балона треба узети у обзир и бихевиорални аспект. Ситуација у којој је раст цијена вођен ентузијазмом, односно ирационалним оптимизмом (цијене никад неће пасти), ствара балон управо на основу диспропорције између реалне (унутрашње) и тржишне вриједности имовине. Овај аспект је сасвим сигурно присутан и међу тржишним учесницима у БиХ, те га је потребно имати у виду код размијевања кретања цијена, али и у потпуности схватити потенцијални ризик који из њега може произаћи.

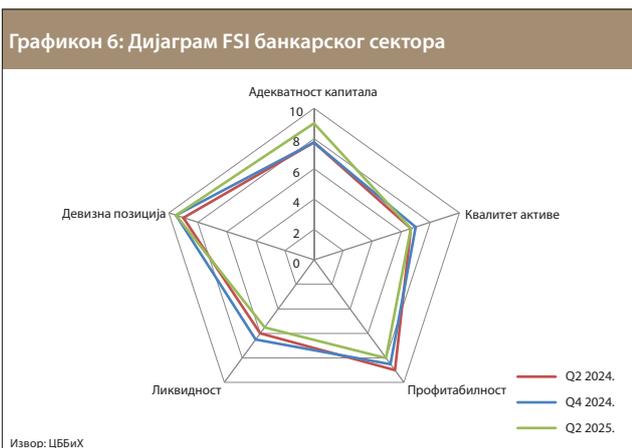
Раст ризика превасходно из спољног окружења током прве половине године један је од фактора који су резултирали смањеном прогнозом стопе економског раста у 2025. години (с првобитно очекиваних 2,4% на 2,0%). Очекивани ниво годишње инфлације за 2025. годину је такође ревидиран и то с првобитно процијењених 3,5% на 4,1%. Ипак, постепени раст економске активности уз слабљење инфлације остаје базни сценарио за средњорочни временски хоризонт. Тако би раст БДП-а у 2026. години требало да досегне ниво од 3,3% те у 2027. години од 3,5%. У истом временском периоду, очекује се слабљење инфлаторних притисака на ниво од 2,8% у 2026. години, те на 2,1% у 2027. години. Међутим, у условима високе глобалне неизвјесности, економске прогнозе су подложне честим ревизијама, како позитивним тако и негативним. Индустриска производња, извоз, инфлација, туристички сектор, прилив персоналних трансфера само су неки од канала дистрибуције преко којих се глобални шокови могу прелити на малу и отворену бх. економију. Стога, сасвим је извјесно да ће трендови у бх. економији у наредним годинама у највећој мјери пратити кретања из међународног окружења те ће глобални трендови бити потенцијални извор ризика али и извор стабилности и економског раста у наредним годинама.

2. ТРЕНДОВИ И РИЗИЦИ ИЗ БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

Током првог полугодишта 2025. године банкарски сектор БиХ је показао стабилности и отпорност на ризике, уз наставак позитивних трендова из претходног периода. Капитална позиција банака додатно је ојачана, док је квалитет aktive задржао позитиван тренд побољшања. Профитабилност и ликвидност сектора остале су на високим нивоима, омогућавајући банкама да успешно одговоре на изазове макроекономског окружења. Кредитна активност наставила је да расте, нарочито у приватном сектору, што је подржано повољним условима финансирања и стабилном домаћом потражњом. Међутим, појачана глобална неизвјесност, раст инфлације и успоравање економске активности представљају изазове, посебно за нефинансијска предузећа, чије би пословање у наредном периоду могло утицати на квалитет active банака. Потенцијално погоршање квалитета active, заједно с растућим каматним ризиком и успореним опоравком економске активности, могло би у наредном периоду ограничити профитабилност банкарског сектора. Резултати provedеног тестирања на стрес на крају другог квартала 2025. године су показали да је банкарски сектор способан амортизовати екстремне макроекономске шокове, као и значајне ликвидносне одливе.

У првој половини 2025. године забиљежен је наставак раста active банкарског сектора, првенствено подстакнут и даље снажним кредитним растом који је подржан повољним условима финансирања.

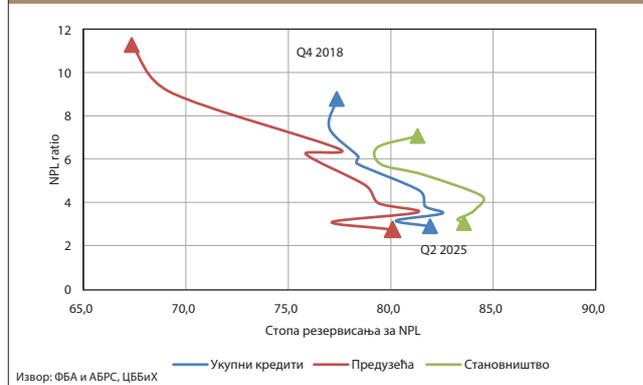

Поред тога, забиљежен је и пораст улагања у инострану активу, прије свега кроз повећање средстава на рачунима код депозитних институција у иностранству у односу на крај 2024. године, као и наставак раста инвестирања у хартије од вриједности у истом периоду. Истовремено, дошло је до смањења осталих ставки ликвидне имовине, нарочито готовине и резерви код ЦББиХ које чине најзначајнију ставку ликвидне active, што је резултирало

благим смањењем укупног нивоа ликвидне active од 4,4% у односу на крај претходне године. Свеукупна оцјена индикатора финансијског здравља указује да је отпорност банкарског сектора остала на високом нивоу те да се није мијењала у односу на исти период претходне године, али је благо смањење у односу на крај 2024. године. Индикатори капитализованости биљеже побољшање, док су индикатори профитабилности и ликвидности забиљежили благо смањење, али и даље потврђују висок ниво отпорности сектора. Тренд постепеног побољшања квалитета active је задржан, а изложеност девизном ризику остаје изразито ниска с обзиром на то да је EUR, сидрена валута домаће валуте у валутном одбору, доминантна страна валута у банкарском сектору (Графикон 6).

Учешће неквалитетних кредита у укупним кредитима на крају првог полугодишта 2025. године износило је 2,9%, што представља најнижу вриједност овог индикатора на системском нивоу након финансијске кризе 2008. године.

Графикон 7: Покривеност неквалитетних кредита резервима

Смањење учешћа неквалитетних кредита резултат је истовременог смањења номиналног износа неквалитетних кредита и раста укупне кредитне изложености. Просјечна годишња стопа default-a остала је ниска и износила је 0,99% у сектору становништва и 0,91% у сектору правних лица, док је покривеност резервима за очекиване кредитне губитке задржана на високом нивоу од 81,9%, што додатно чини банке стабилнијим и отпорнијим на могуће тржишне турбуленције пружајући сигурност у суочавању с будућим изазовима у динамичном економском окружењу.

Графикон 8: Квалитет кредитног портфела

У сектору становништва учешће неквалитетних кредита износило је 3,0%, уз смањење од 40 базних поена у односу на претходну годину. Кредитни ризик ублажен је растом реалних плата, иако интензивније кредитирање стамбених и ненамјенских кредита може допринијети повећању потенцијалних ризика. Учешће кредита у нивоу кредитног ризика 2 у укупним кредитима становништва је остало готово непромијењено у односу на други квартал претходне године и износи 6,9%, док је у апсолутном износу евидентан раст кредита у нивоу кредитног ризика 2 од 13,9% у посматраном периоду. Резултати Анкете о кредитној активности банака у првој половини 2025. године указују на благо ублажене стандарде за стамбене кредите и пооштрене стандарде за потрошачке и ненамјенске кредите, што одражава опрезан приступ банака у управљању кредитним пласманима.

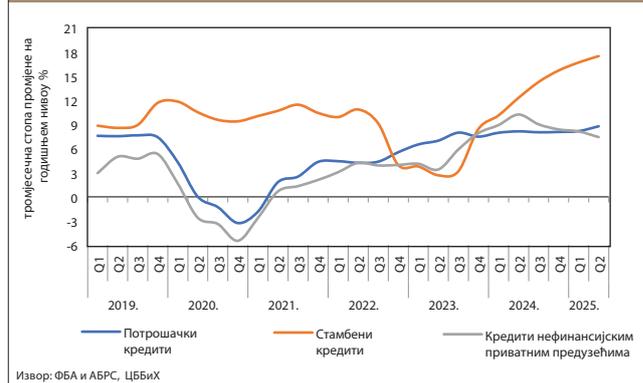
И нефинансијска предузећа су у првој половини 2025. године наставила да успјешно амортизују ризике који произлазе из слабог домаћег и међународног макроекономског окружења, те се учешће неквалитетних у укупним кредитима у овом сектору смањило за 80 базних поена у односу на исти период претходне године и износило је 2,7%. У посматраном периоду примјетан је благи раст учешћа кредита с повећаним нивоом кредитног ризика 2 у укупним кредитима овог сектора, који је на крају другог квартала 2025. године износио 11,8%, док је номинални износ кредита с повећаним нивоом кредитног ризика 2 биљежи значајније повећање од 13,8%. Истовремено, тренд продубљивања јаза између стопе кредита с повећаним кредитним ризиком (C2) и стопе неквалитетних кредита (C3) је знатно израженији код сектора предузећа у односу на становништво, што указује на јачање кредитног ризика и извјеснији раст неквалитетних кредита у овом сегменту у наредном периоду. Према резултатима Анкете о кредитној активности банака у првом полугодишту 2025. године, задржани су пооштрени кредитни стандарди за дугорочне кредите предузећима, што доприноси одржавању квалитета кредитног портфеља, док су кредитни стандарди за краткорочне кредите предузећима остали ублажени. Кредитни ризик остаје изражен услјед јачања инфлаторних притисака и ограниченог раста реалне економске активности, што може отежати отплату кредита становништва и предузећа. Наставак раста кредитне активности у посматраном периоду доприноси акумулацији кредитног ризика, па не би било неочекивано да се у наредном периоду почну уочавати знакови погоршања кључних индикатора квалитета активе.

Уз смањење вриједности неквалитетних кредита, побољшању индикатора квалитета активе доприноси и интензивнија кредитна активност у посматраном периоду (Графикон 9). На годишњем нивоу кредитни раст је износио 10% на крају првог полугодишта 2025. године. Тренд снажног раста кредитне активности настављен је у сектору становништва, те је забиљежен годишњи раст кредита од 10,6%. Томе су допринијели понајприје стамбени кредити чији је годишњи раст у посматраном периоду износио 17,5%, док су потрошачки кредити биљежили блаже убрзање са стопом раста од 8,7%.

Иако стамбени кредити имају учешће од свега 12,2% у укупним кредитима као и најниже учешће неквалитетних у укупним кредитима, у поређењу с осталим категоријама кредита становништву, ипак овако снажан кредитни раст представља потенцијални извор ризика у случају да дође до поремећаја на тржишту некретнина.

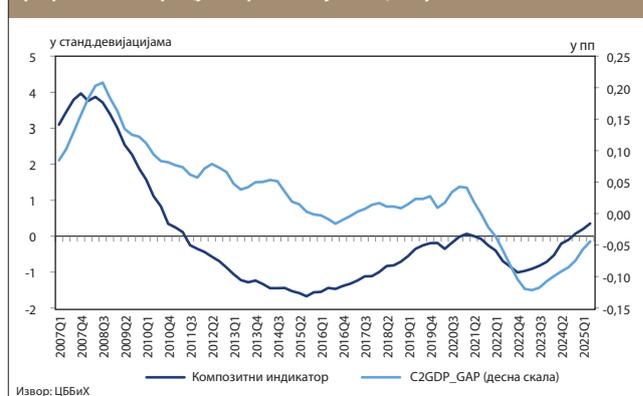
Кредитни раст у сектору нефинансијских предузећа и даље је снажан, иако се благо успорио у односу на крај 2024. године, а годишња стопа раста износи 7,4% на крају другог квартала 2025. године.

Графикон 9: Динамика кретања кредита становништву и нефинансијским предузећима

Јачање кредитне активности у приватном нефинансијском сектору довело је до постепеног смањења негативног јаза омјера кредита приватном сектору и БДП-а, који је на крају другог квартала 2025. године износио -4,4% (Графикон 10). Смањивање негативног јаза омјера кредита приватном сектору и БДП-а указује на постепени опоравак финансијског циклуса. С друге стране, композитни индикатор финансијског циклуса биљежи позитивне вриједности од четвртог квартала 2024. године, након тринаест узастопних квартала негативних вриједности, те је у другом кварталу 2025. године износио 0,35 стандардних девијација.

Графикон 10: Процјена финансијског циклуса БиХ

Ако посматрамо доприносе сваке од коришћених варијабли у композитном индикатору, закључујемо да већина укључених индикатора кредитирања још увијек негативно доприноси композитном индикатору финансијског циклуса, с тим да се негативни доприноси у посљедњих неколико квартала значајно смањују.

С друге стране, индикатори који укључују нето каматне приходе, неквалитетне кредите, индикаторе с тржишта рада, индикаторе с тржишта некретнина, те страном задуживање, позитивно доприносе композитном индикатору, што указује да се финансијски циклус налази у фази узлазног тренда. У складу с резултатима посљедње процјене ЦББиХ, финансијски циклус би до краја другог квартала 2026. године требало да се приближи дугорочном тренду, али неће ући у фазу експанзије².

Финансијски услови на домаћем тржишту остали су повољни, а каматне стопе на новоодобрене кредите предузећима и становништву нису се значајније мијењале током 2025. године.

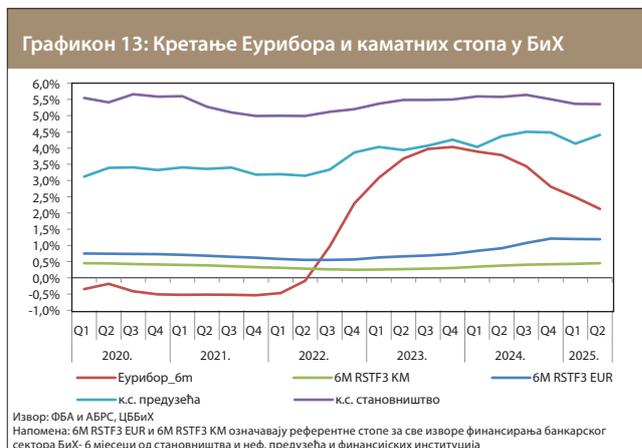

Просјечна пондерисана каматна стопа на новоодобрене кредите предузећима у првих осам мјесеци 2025. године износила је 4,39% и готово је једнака просјечној стопи из 2024. године. У сектору становништва, просјечна пондерисана каматна стопа у истом периоду износила је 5,4%, што представља благо смањење од 21 базног поена у односу на просјечну стопу из 2024. године. Трансмисија монетарне политике ЕЦБ-а у погледу промјене каматних стопа на домаћем тржишту је врло ограничена, прије свега због структуре извора финансирања банака, у којој доминирају краткорочни домаћи депозити са и даље врло ниским трошком финансирања.

² Процјене финансијског циклуса подложне су промјенама с обзиром на учестале ревизије података БДП-а Агенције за статистику БиХ које се одражавају на вриједности индикатора, као и да се при свакој новој процјени вриједност дугорочног тренда финансијског циклуса мијења, чиме се и одступања финансијског циклуса од дугорочног тренда такође мијењају.

Пасивне каматне стопе на нове депозите становништва и нефинансијских предузећа такођер су се задржале на готово истом нивоу као у 2024. години. Просјечна пондерисана каматна стопа на новоуговорене депозите становништва у првих осам мјесеци текуће године износила је 2,2% , док је у сектору нефинансијских предузећа износила 2,0% у истом периоду.

Референтне стопе просјечног пондерисаног трошка финансирања банака у БиХ показују стабилност и низак ниво трошкова финансирања банака у БиХ (Графикон 13). Финансирање из домаћих извора у КМ валути и даље је знатно повољније у односу на финансирање у EUR валути. Током 2023. и 2024. године забиљежено је нешто динамичније повећање шестомјесечне референтне стопе за изворе у EUR у односу на изворе у КМ валути. На овакво кретање трошкова финансирања у EUR валути додатно је утицало и коришћење инструмената с посебном намјеном, које банке издају ради испуњавања минималног регулаторног захтјева за капиталом и прихватљивим обавезама (MREL)³.

Ови инструменти представљају скупљи извор средстава, будући да носе виши ризик, у случају санације кредитне институције могу бити отписани или претворени у капитал. На крају другог квартала 2025. године 6М RSTF3 за КМ износила је 0,45%, док је за EUR износила 1,19%. С обзиром на то да су банке у БиХ и даље примарно оријентисане на домаће изворе финансирања, очекује се да ће трошкови финансирања остати ниски и у наредном периоду, све док значајно учешће у структури извора чине трансферабилни и депозити по виђењу.

Тренд раста учешћа кредита с фиксном каматном стопом настављен је и током 2025. године. Од укупних новоодобрених кредита у првих осам мјесеци 2025. године 78% чине кредити с фиксном каматном стопом, при чему је 90% новоодобрених кредита становништву и 65% новоодобрених кредита приватним нефинансијским предузећима уговорено уз фиксну каматну стопу.

³ Одлука о минималним захтјевима за капиталом и прихватљивим обавезама банке ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 26/18) и Одлука о минималним захтјевима за капиталом и прихватљивим обавезама банке ("Службене новине Републике Српске", бр. 19/23)

Графикон 14: Структура новоодобрених кредита према типу каматне стопе

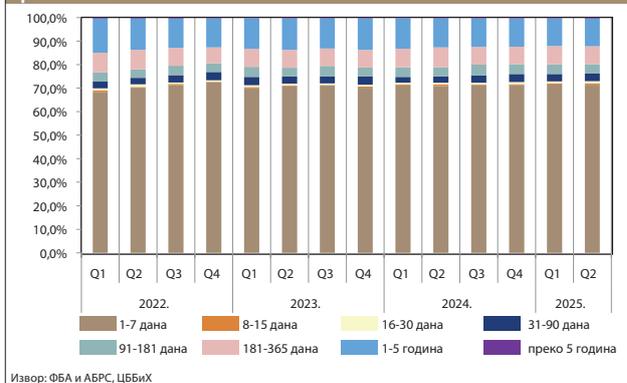

Међутим иако раст учешћа кредита са фиксном каматном стопом даје позитиван допринос смањењу каматно индуцираног кредитног ризику, велико учешће кредита са фиксном каматном стопом могло би имати негативан утицај на профитабилност уколико дође до раста трошкова финансирања банака, што ће вршити притисак на одрживост нето каматних маржи. Узимајући у обзир податке агенција за банкарство који показују да су ефективне каматне стопе осјетно више од номиналних, нарочито у сектору становништва, може се закључити да су банке већ у великој мјери урачунале очекивани раст трошкова финансирања у износе ефективних каматних стопа на кредите с фиксном каматом.

Структура извора финансирања банака и даље се доминантно ослања на депозите домаћих резидентних сектора, који учествују са око 98% у укупним депозитима банкарског система. На крају другог квартала 2025. године, укупна вриједност депозита износила је 35 милијарди КМ. Континуирани раст депозита приватног нефинансијског сектора потврђује њихов значај као кључног извора финансирања банака. Укупни депозити свих сектора на крају другог квартала 2025. године биљежили су годишњи раст од 7,7%, чему у највећој мјери доприноси раст депозита становништва по стопи од 10,3%, те раст депозита нефинансијских приватних предузећа по стопи од 8,7%. С друге стране, у посматраном периоду забиљежен је значајан пад депозита јавних предузећа. Рочна структура извора средстава у 2025. години није се значајније мијењала те је и даље изразито неповољна.

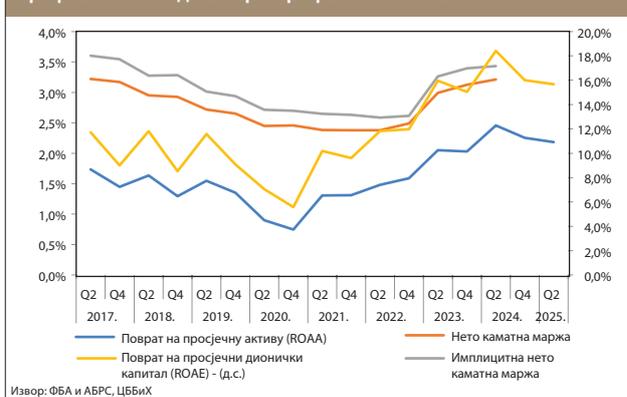
Преференције домаћих сектора за орочењем депозита нису појачане, успркос благом расту каматних стопа на орочене депозите у протеклом периоду. Учешће депозита с роком доспијећа од 1 до 7 дана чини 71,4% укупних депозита. С друге стране, учешће дугорочних депозита с преосталом рочношћу дужом од 5 година на крају другог квартала 2024. износи 0,4% укупних депозита (Графикон 15).

Графикон 15: Структура укупних депозита по преосталој рочности

Банкарски сектор БиХ је на крају првог полугодишта 2025. године остварио нешто нижу нето добит и забиљежио благи пад индикатора профитабилности у поређењу са истим периодом претходне године. Нето добит износила је 448,9 милиона КМ, што представља смањење од око 3% у поређењу с првих шест мјесеци 2024. године (Графикон 16). Кредитна активност остала је снажна, међутим раст нето каматних прихода значајно се успорио, што је последица смањења каматних маржи.

Графикон 16: Индикатори профитабилности

Табела 1. Одабрани индикатори из банкарског сектора БиХ

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	Q2 2025.
Укупна актива (мил. КМ)	30.282,0	32.969,3	33.471,5	35.905,1	37.429,4	39.569,6	42.919,1	44.074,2
Укупна актива (% БДП)	89,3	92,1	96,1	91,7	81,0	82,1	83,8	86,0
Укупни капитал (мил. КМ)	3.936,6	4.174,8	4.120,4	4.224,7	4.453,4	4.883,9	5.608,2	5.940,6
Адекватност капитала (%)	17,5	18,0	19,2	19,6	19,6	19,7	19,8	20,4
Укупни кредити (мил. КМ)	19.331,5	20.684,1	20.748,5	21.596,0	21.923,0	23.532,6	25.795,7	27.279,5
Неквалитетни кредити (%)	8,8	7,4	6,1	5,8	4,5	3,8	3,2	2,9
Укупни депозити (мил. КМ)	23.654,5	25.820,1	26.176,1	28.683,5	30.038,7	31.639,8	34.456,0	35.051,5
Однос кредита и депозита (%)	81,7	80,1	79,3	75,3	73,0	74,4	76,1	77,8
Нето профит (мил. КМ)	330,4	370,5	227,1	409,0	500,7	705,8	840,0	448,9
Број банака	23	23	23	22	22	21	21	21

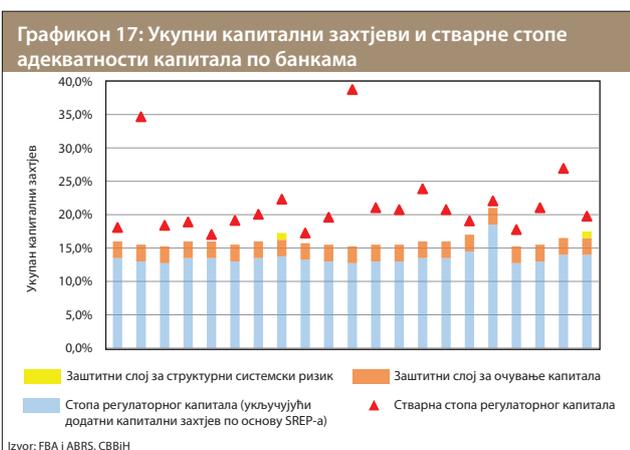
Извор: ЦББиХ

Након израженог раста нето каматне марже од почетка 2023. године, потакнуто повећањем каматних прихода уз само благи раст трошкова финансирања, средином 2024. године дошло је до преокрета тог тренда. Иако се профитабилност банкарског сектора и даље задржала на високом нивоу, примјетно је успоравање динамике раста остварене нето добити у поређењу с претходном годином, под утицајем слабијег интензитета раста нето каматних прихода уз истовремени раст некаматних расхода по основу раста трошкова плата запослених и осталих оперативних трошкова. Висина и одрживост тренутног нивоа профитабилности зависиће од неколико фактора попут интензитета раста каматних стопа на орочене депозите и остале изворе финансирања, те потенцијалног погоршања квалитета активе у условима наглашених неизвјесности у макроекономском окружењу.

У банкарском сектору у БиХ на крају другог квартала 2025. године пословала је 21 комерцијална банка, од којих је 13 банака у већинском страном власништву (74,6% укупне активе), седам банака у већинском домаћем приватном власништву (22,4% укупне активе), те једна банка у већинском државном власништву (3% укупне активе).

2.1. ОТПОРНОСТ БАНКАРСКОГ СЕКТОРА НА РИЗИКЕ И РЕЗУЛТАТИ ТЕСТОВА НА СТРЕС

Банкарски сектор БиХ је на крају другог квартала 2025. године адекватно капитализован и све банке у систему испуњавају прописане регулаторне захтјеве у погледу адекватности капитала мјерене стопом адекватности капитала и стопом финансијске полуге. Стопа регулаторног капитала (CAR) на крају Q2 2025. године износила је 20,4% и биљежи повећање од 80 бп у односу на исти квартал претходне године.

Стављајући износ регулаторног капитала у однос према регулаторним захтјевима за усклађење капитала из Стуба II за сваку појединачну банку, вишак капитала изнад прописаног регулаторног захтјева износи 1,83 милијарде КМ на нивоу система, што чини једну трећину

(33%) укупног регулаторног капитала закључно са Q2 2025. Уз CAR, снажна капитализованост илустрована је и кроз стопе основног капитала (19,2%) и финансијске полуге (11,2%). Графикон 17 приказује укупне капиталне захтјеве и стопе адекватности капитала по банкама. Укупни капитални захтјеви укључују стопу регулаторног капитала заједно с додатним капиталним захтјевом по основу SREP-а за појединачну банку, заштитни слој за очување капитала (2,5% за све банке) и заштитни слој за структурни системски ризик.

Тестирање отпорности на стрес солвентности на бази података с краја Q2 2025. године потврђује да је уз постојећи ниво капитализованости банкарски систем у могућности да адекватно апсорбује претпостављене шокове чак и јачег екстремног сценарија, слиједом чега се и током временског хоризонта тестирања до краја 2027. године капитализованост на нивоу сектора задржала значајно изнад регулаторног минимума као и заштитног слоја за очување капитала на прописаном нивоу од 14,5%. У тестирање на стрес укључени су и додатни капитални захтјеви из Стуба 2 који су за сваку појединачну банку утврђени у оквиру супервизорског прегледа и процјене појединачних банака (SREP). Проведени тест отпорности на стрес има трогодишњи хоризонт (2025-2027. година), а ниво солвентности се разматра кроз три различита сценарија економских кретања, и то основног и два екстремна сценарија. Прије интерпретације резултата потребно је нагласити да су основни и стресни сценарио који се користе приликом провођења тестирања отпорности на стрес солвентности базирани на макроекономским кретањима из новембра 2024. године.

У **основном сценарију** може се очекивати наставак умјерено позитивног економског раста у средњорочном периоду који ће бити праћен стабилном и уједначеном стопом инфлације. Снажнија куповна моћ становништва ће одржавати потражњу за некретнинама стамбене намјене на високом нивоу, што ће уз ограничену понуду резултирати наставаком раста цијена некретнина, иако по значајно нижим стопама у односу на претходне године. Без обзира на релаксацију монетарне политике од стране ЕЦБ-а, с обзиром на слаб трансмисијски механизам, каматне стопе на домаћем тржишту имају своју динамику кретања, те се очекује раст каматних стопа како на страни сектора предузећа, тако и у сектору становништва. Динамичан кредитни раст се очекује у обе категорије кредита током свих година тестирања. Кредити становништву ће и даље бити кључна покретачка снага укупног раста кредита, са снажнијим стопама раста током свих година укључених у тестирање.

Екстремни сценарији се међусобно разликују по покретачима рецесивних кретања, па је тако екстремни сценарио 1 базиран на шоку на страни потражње, док је екстремни сценарио 2 базиран на шоку који проистиче са стране понуде. Заједничко за оба претпостављена екстремна сценарија јесте да је интензитет материјализације економских шокова највећи у првој години тестирања.

Табела 2. Основне претпоставке у тестовима на стрес

	Основни сценарио			Екстремни сценарио 1			Екстремни сценарио 2		
	2025.	2026.	2027.	2025.	2026.	2027.	2025.	2026.	2027.
Реални раст БДП-а	2,6%	2,8%	3,0%	-4,0%	1,0%	2,0%	-4,1%	-0,8%	3,0%
Инфлација	1,9%	2,0%	2,0%	1,4%	1,6%	2,0%	3,0%	5,0%	2,5%
Кредитни раст - предузећа	5,1%	4,7%	5,0%	-0,2%	2,4%	3,0%	0,9%	1,8%	3,0%
Кредитни раст - становништво	5,8%	5,4%	5,5%	4,5%	4,2%	4,4%	4,4%	2,0%	3,5%
Активне каматне стопе - предузећа	4,7%	4,9%	5,0%	5,0%	5,3%	5,3%	5,2%	6,3%	6,3%
Активне каматне стопе - становништво	5,6%	5,7%	5,7%	5,6%	5,7%	5,7%	6,0%	6,8%	6,8%
Раст цијена некретнина стамбене намјене	2,9%	1,1%	4,0%	0,2%	-3,4%	2,5%	-2,0%	-4,3%	5,0%

Извор: ЦББиХ

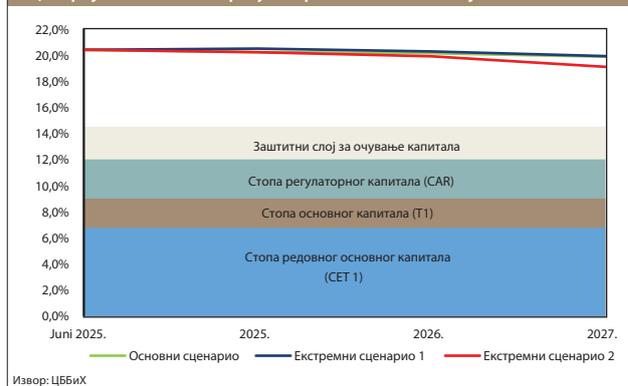
Диференцијација два сценарија почиње у другој години тестирања када се према сценарију потражње претпоставља излазак из рецесије и раст БДП-а, док сценарио шока понуде претпоставља двогодишњу рецесију, а економски опоравак се очекује тек у завршној години тестирања. Осим тога, два сценарија претпостављају и различита инфлаторна кретања током временског хоризонта тестирања, тако да екстремни сценарио шока потражње претпоставља успоравање инфлаторних притисака током прве двије године тестирања, док екстремни сценарио шока понуде претпоставља скок инфлације у прве двије године. Кретање каматних стопа такође се разликује између два сценарија имајући у виду да сценарио шока потражње претпоставља наставак релаксирајуће монетарне политике од стране ЕЦБ-а, док шок понуде претпоставља рестриктивну монетарну политику ЕЦБ-а да би се сузбили претпостављени инфлаторни притисци. Детаљан опис сценарија дат је у Извјештају о финансијској стабилности за 2024. годину. У Табели 2 приказан је преглед кључних макроекономских претпоставки за сва три сценарија и три године за које се врши тестирање.

Захваљујући снажној почетној капиталној позицији, у основном сценарију банкарски сектор задржава висок ниво капитализованости од 19,9% до краја временског хоризонта тестирања на стрес. Све банке би успјеле задржати ниво капитала знатно изнад регулаторног минимума од 12%, као и испунити додатне капиталне захтјеве из Стуба 2 утврђене у оквиру супервизорског прегледа и процјене појединачних банака (SREP), те не би постојала потреба за докапитализацијом било које банке у сектору током временског хоризонта тестирања (Графикон 18). Такође, све банке у систему би успјеле да задрже додатни заштитни слој за очување капитала⁴.

Резултати стрес теста у два претпостављена екстремна сценарија значајно се разликују показујући да је банкарски сектор у цијелости отпорнији на шокове на страни потражње, гдје се очекује пад стопе инфлације као и стагнација, односно пад домаћих каматних стопа.

⁴ Према важећим одлукама о израчунавању капитала банке су обавезне да одржавају заштитни слој за очување капитала у облику редовног основног капитала у износу од 2,5% укупног износа изложености ризику. Заштитни слој капитала додаје се на стопу редовног основног капитала од 6,75% и не може се користити за одржавање стопе основног и укупног капитала. Одржавање прописаног заштитног слоја капитала услов је за исплату дивиденди за банке.

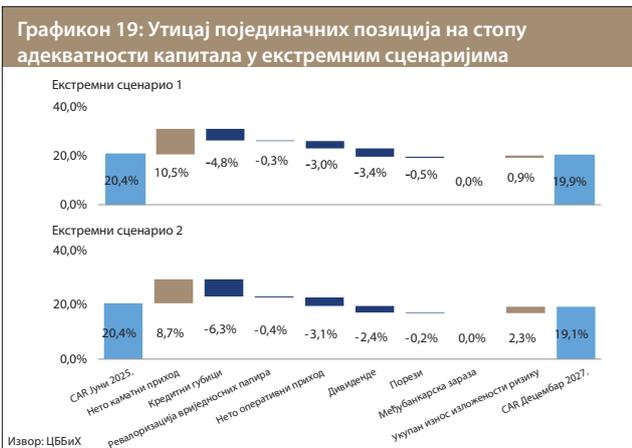
Графикон 18: Стопа адекватности капитала у основном и два екстремна сценарија и минимални регулаторни капитални захтјеви

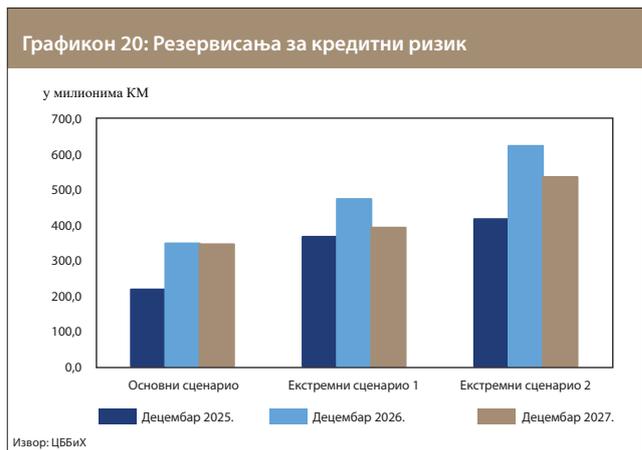
У екстремном сценарију 1 који се базира на шоку потражње, стопа адекватности капитала за банкарски сектор би се смањила за 50 базних поена, те на крају тестираног периода би износила 19,9%. Ипак, анализирајући појединачне банке, резултати се значајно разликују у односу на основни сценарио. Наиме, материјализацијом шокова из овог сценарија све банке би такође успјеле да одрже ниво капитала изнад регулаторног минимума од 12%, али за разлику од основног сценарија једна мања банка у систему не би успјела испунити додатне капиталне захтјеве из Стуба 2 утврђене у оквиру супервизорског прегледа и процјене појединачних банака. Надаље, још двије банке у систему би према овом сценарију исцрпили вишкове капитала, односно нарушиле заштитне слојеве капитала, укључујући заштитни слој за очување капитала и заштитни слој за структурни системски ризик. Уколико дође до материјализације шокова на страни понуде из екстремног сценарија 2, стопа адекватности капитала на нивоу система би се смањила за 130 бп на ниво 19,1%, а додатне потребе за капиталом на крају трогодишњег тестног периода исказале би укупно три банке у систему с учешћем од свега 4,4% у укупној активи, при чему двије банке не би испуњавале минималне регулаторне капиталне захтјеве на нивоу система од 12%, док једна банка не би испуњавала додатне капиталне захтјеве утврђене у оквиру SREP-а.

Укупне докапитализацијске потребе на нивоу банкарског сектора до краја треће године тестирања би износиле 26,1 милион КМ, што представља свега 0,05% бруто домаћег производа БиХ из 2024. године. Поред наведених банака које би исказале потребу за докапитализацијом, још двије банке у овом неповољном макроекономском сценарију би исцрпили акумулисане вишкове капитала, односно њихов заштитни слој за очување капитала био би нарушен.

Графикон 19 приказује допринос појединих позиција биланса стања и успјеха на промјену стопе адекватности капитала на системском нивоу, кумулативно, у екстремним сценаријима, у периоду од краја другог квартала 2025. до краја 2027. године.

Пад капитализованости банкарског сектора у оба стресна сценарија прије свега је резултат повећаних губитака по основу кредитног ризика. Укупни NPL омјер на нивоу система при материјализацији претпостављених шокова могао би порастати на 5% (за 2,1%) на крају 2027. године у екстремном сценарију 1, односно на 5,7% (за 2,8%) у екстремном сценарију 2. Губици по основу кредитног ризика произлазе управо из резервисања за ставке финансијске активе (Графикон 20), првенствено кредитног портфеља сектора предузећа и становништва и дају најзначајнији негативан допринос стопи адекватности капитала у условима стреса. Стопа адекватности капитала је такође под значајним утицајем кумулативних промјена нето каматних прихода и нето оперативних прихода. Управо нето каматни приходи дају највећи позитиван допринос стопи адекватности капитала од 10,5% у екстремном сценарију 1 и 8,7% у екстремном сценарију 2. С обзиром на то да је у стрес тесту постављена и претпоставка исплате дивиденди у сва три периода тестирања на стрес и у сва три сценарија, банке које остварују добит исплаћују дивиденду, што даје негативан допринос коначној стопи адекватности капитала у банкарском сектору.

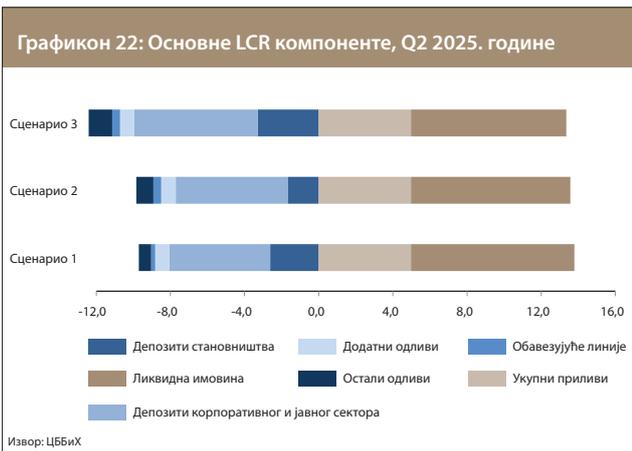
Утицај међубанкарске заразе у систему на капитализованост банака, који је квантификован у оба екстремна сценарија, за сада је занемарив. Почевши од краја 2024. године, методолошки оквир стрес тестирања је проширен укључивањем процјене тржишног ризика на начин да се врши процјена утицаја раста приноса на смањење тржишне вриједности дужничких инструмената у портфељу банака који се вреднују по фер вриједности. У сценарију шока потражње, уз претпостављени раст приноса од 200 базних поена у другом периоду тестирања, тржишна вриједност ових инструмената смањује се за 67,5 милиона КМ. У сценарију шока понуде који претпоставља раст приноса од 300 базних поена и то у првом периоду тестирања, пад вриједности финансијских инструмената износио би 101,2 милиона КМ. Резултати показују да би симулирани шок раста приноса имао ограничен утицај на смањење стопе адекватности капитала банака и то -0,3% у сценарију шока потражње, односно -0,4% у сценарију шока понуде захваљујући ниској изложености банака овој врсти инструмената.

Индикатори ликвидности на крају другог квартала 2025. године рефлектују високу ликвидносну позицију банака у БиХ упркос благом смањењу вриједности на годишњем нивоу. Тако основна ликвидна средства банкарског сектора чине 26,1% укупне активе те покривају 42,6% краткорочних финансијских обавеза, док је омјер депозита према кредитима у првој половини 2025. године на нивоу 125%.

Такође, за исти временски период краткорочне финансијске обавезе према укупним финансијским обавезама остају на рекордном нивоу од 72%. Надаље, способност банкарског сектора за покривањем нето одлива ликвидности током краткорочног периода је благо повећана у односу на исти период претходне године при чему укупни LCR на крају првог полугодишта 2025. године износи високих 233,9%. Између осталог и позиција ликвидности банака у дугом року је знатно изнад регулаторног захтјева узимајући у обзир високу оцјену коефицијента NSFR. Тако је на крају другог квартала 2025. године омјер нето стабилних извора финансирања (NSFR) на нивоу система износио 155,9%, уз благо нижу вриједност у односу на претходни квартал и крај првог полугодишта 2024. године. (Графикон 21).

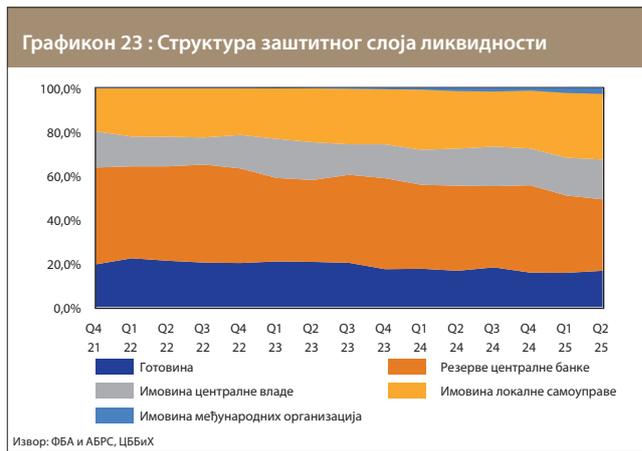
Резултати top-down стрес теста ликвидности проведеног на бази података на крају првог полугодишта 2025. године потврђују висок ниво отпорности банкарског система у БиХ на потенцијалне шокове ликвидности и шокове на страни извора финансирања пројциране у алтернативним сценаријима.

Оквир за top-down макро стрес тест ликвидности је базиран на приступу стандардизоване мјере коефицијента покрића ликвидности LCR (енгл. Liquidity Coverage Ratio). Шокови у стрес тесту ликвидности премашују LCR параметре у смислу интензитета и калибрисани су коришћењем стручних процјена у облику три алтернативна стресна сценарија. На Графикону 22 приказана је промјена основних компонентни LCR кроз три претпостављена сценарија гдје је уочљиво да на промјену ликвидносне позиције утиче повећање ликвидносних одлива и умањење ликвидне имовине уз претпоставку непромијењеног нивоа прилива у посматраном временском периоду шока од 30 дана. Први стресни сценарио претпоставља шок на страни сектора становништва (deposit run) и највише се одражава на повећање одлива депозита становништва. Други стресни сценарио представља хипотетску системску кризу ликвидности у земљи, у којој би већи интензитет стреса извора финансирања за банке долазио из корпоративног сектора, односно дошло би до значајнијег одлива депозита предузећа. Трећи, комбиновани стресни сценарио је екстремни сценарио који претпоставља комбинацију шокова из претходна два сценарија, с елементима идиосинкратичних шокова (велика повлачења депозита,

већа од очекиваних повлачења одобрених кредитних линија) и стреса на финансијском тржишту (велики пад вриједности свих хартија од вриједности који се држе као ликвидна средства). Претпостављени шокови у овом сценарију су око два до три пута јачи од захтјева према LCR регулативи, с циљем да се идентификују и најмање слабости ликвидносних позиција банака.

Уколико анализирамо структуру најзначајнијих извора ликвидне имовине расположиве за покриће нето ликвидносних одлива банкарског сектора, уочљиве су промјене од почетка провођења тестова на стрес ликвидности. На Графикону 23 видан је тренд смањења учешћа готовине од Q1 2023. те на крају другог квартала 2025. године. Учешће готовине у заштитном слоју ликвидности износило је 16,6%. Насупрот наведеном у истом временском периоду примјетан је пропорционалан раст учешћа средстава инвестираних у хартије од вриједности локалне самоуправе те имовину међународних институција. Иако средства на рачуну резерве централне банке представљају најзаступљенији извор заштитног слоја ликвидности, њихово учешће се такође постепено смањује те на крају Q2 2025 износи 32,6%.

Резултати проведеног тестирања на стрес на бази података са краја Q2 2025. године упућују на висок степен отпорности банака на поремећаје ликвидности и финансирања. У првом стресном сценарију који претпоставља значајан одлив депозита становништва све банке у систему су у могућности да успјешно покрију претпостављене одливе те да задрже LCR коефицијент изнад регулаторног минимума.

У Сценарију 2 двије банке исказују потребе за додатним ликвидним средствима услијед материјализације шокова који су израженији на страни корпоративног сектора, што произлази од већинског ослањања на мање стабилне изворе депозита из сектора предузећа те испод просјечне почетне вриједности LCR (Графикон 24). Према најснажнијем стресном сценарију седам банака из система не би апсорбовало стрес ликвидности у периоду од 30 дана без додатних ликвидних средстава. Имајући у виду да комбиновани сценарио представља изузетно јак екстремни сценарио, може се сматрати да је банкарски сектор у највећој мјери добро апсорбовао шокове претпостављене у овом сценарију.

Иако су поједине банке у БиХ показале осјетљивост на претпостављене ликвидносне шокове, посебно у најјачем стресном сценарију, агрегатни резултати тестирања на стрес показују да је LCR на нивоу банкарског сектора у сва три сценарија и у сваком од проведених кварталних тестова на стрес, остао изнад регулаторног минимума (Графикон 25). Континуирана отпорност цјелокупног система на претпостављене шокове и у трећем комбинованом сценарију није изненађујућа с обзиром на снажну ликвидносну позицију и високе оцјене индикатора ликвидности у бх. банкарском сектору.

3. РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР

Централна банка БиХ је наставила да врши активности на модернизацији платних система у БиХ те је потписала споразум о успостављању система инстант плаћања на Западном Балкану чиме је започела процес надоградње платног система који би након имплементације омогућио и билатералне везе у сфери инстант плаћања са чланицама ЕУ и Западном Балкана. Током 2025. године ентитетске агенције за банкарство такође су наставиле да јачају регулаторни оквир кроз усвајање нових подзаконских аката и привремених мјера усмјерених на очување стабилности банкарског сектора.

У оквиру надоградње платних система у БиХ, почетком 2025. године ЦББиХ је потписала споразум о успостављању система инстант плаћања на Западном Балкану којим је предвиђено да Банка Италије испоручи систем инстант плаћања, заснован на реплици TIPS услуге, што је европска платформа за измирење плаћања у реалном времену, коју је осмислила, креирала и којом управља Банка Италије у име Евросистема. Албанија, Босна и Херцеговина, Косово и Црна Гора придружиле су се иницијативи, коју је одобрило Управно вијеће Европске централне банке. Нова платформа, која ће бити оперативна у року од 18 мјесеци од успостављања омогућиће плаћање у свим валутама земаља учесница уз додатне функционалности које ће се развити након почетне фазе имплементације. Платформа ће, такођер, користећи технолошки напредно и јефтино рјешење, успоставити билатералну везу за измирење плаћања између подручја које опслужује TIPS и подручја Западном Балкана. Централна банка БиХ у току 2025. године такође наставила да врши активности на модернизацији платних система у БиХ путем улоге координатора у погледу приступања БиХ Јединственом подручју плаћања у еврима (SEPA – Single European Payment Area). Током 2025. године ентитетске агенције за банкарство наставиле су с активностима усмјереним на јачање регулаторног оквира и очување стабилности банкарског сектора. У том контексту, усвојене су измјене и допуне Закона о банкама у оба ентитета с циљем усклађивања домаћег законодавства са савременим међународним стандардима и праксама Европске уније. Усвојени су и нови подзаконски акти и сет привремених мјера с циљем унапређења отпорности финансијског система на потенцијалне ризике.

Кључне одредбе Закона о измјенама и допунама Закона о банкама Републике Српске⁵ односе се на постепено смањење стопе адекватности регулаторног капитала са 12% на 10% почевши од 31. децембра 2026. године. Измјене Закона односе се и на велике изложености и ограничење пласмана који нису покривени колатералом, па се у складу са измјенама утврђивање ограничења изложености банке према једном лицу или групи повезаних лица рачуна у односу на основни умјесто признати капитал банке и износи 25% основног капитала.

Такође, највећи допуштени износ кредитних потраживања који није обезбијеђен колатералом према једном лицу или групи повезаних лица може бити до 15% основног капитала банке. Наведена ограничења великих изложености дефинисана су и подзаконским актима, односно новом Одлуком о великим изложеностима коју је АБРС донијела у децембру текуће године⁶. Додатно, измјене Закона о банкама значајно унапређују заштиту корисника кроз забрану наплате низа накнада попут опомена, вођења кредитне партије, потврда о стању рачуна и подизања готовине на банкоматима банке издаваоца. Уређен је и процес аутоматског доношења кредитних одлука, укључујући обавезу информисања клијената и могућност преиспитивања таквих одлука од стране кредитног одбора. Регулисана је и употреба референтних каматних стопа у случају њихове недоступности, уз овлаштење Агенције да одреди замјенску стопу. Измјене такође обухватају јачање надзора, корпоративног управљања, купопродаје пласмана, закључивања уговора у електронском облику и унапређење оквира за реструктурирање банака, што доприноси отпорности и одрживости банкарског система.

У 2025. години усвојен је и Закон о измјенама и допунама Закона о банкама ФБиХ⁷ према којима се утврђивање великих изложености банке такође врши у односу на основни умјесто признати капитал, тако да изложености према једном лицу или групи повезаних лица, након примјене техника смањења кредитног ризика, не смије прелазити 25% основног капитала банке. Додатно, највећи допуштени износ кредита који није осигуран колатералом повећан је са 5% признатог капитала на 10% основног капитала банке. Такође, проширена је дефиниција повезаних лица да би се обухватили и родитељи физичког лица, чиме се унапређује идентификација концентрационих ризика. Поред наведених измјена значајно је споменути да је у Закон уведена обавеза примјене ICAAP и ILAAP процеса, што јача процјену адекватности капитала и ликвидности на нивоу банака и доприноси бољој отпорности на системске шокове. Такође је уведена родно неутрална политика накнада, усклађена са европским стандардима корпоративног управљања.

Почетком јуна 2025. године ентитетске агенције за банкарство успјешно су завршиле заједнички пројекат развоја регулаторног оквира који ствара предуслове за будућу имплементацију контрацикличног заштитног слоја капитала (CCyB) и мјера усмјерених на дужнике (DSTI и LTV). Пројекат је реализован уз подршку Народне банке Румуније и европских институција у оквиру Програма за јачање капацитета Западне Балкана, финансираног од стране Европске комисије.

⁵ Закон о измјенама и допунама Закона о банкама Републике Српске, ("Службени гласник РС", број 45/25)

⁶ Одлука о великим изложеностима ("Службени гласник РС", број 106/25)

⁷ Закон о измјенама и допунама Закона о банкама („Службене новине Федерације БиХ", број 22/25)

Тиме су створени предуслови за увођење савремених макропруденцијалних инструмената, јачање регулаторних капацитета и даљњу хармонизацију са стандардима ЕУ у области финансијске стабилности. У том контексту, Агенција за банкарство Федерације Босне и Херцеговине је у децембру 2025. године донијела Одлуку о успостављању оквира за праћење кредитне активности банака и мјерама усмјереним на дужнике⁸, којом се дефинишу кључни индикатори кредитирања (LTV, LTI, DTI и DSTI), извјештајни захтјеви и мјере с циљем јачања отпорности банкарског сектора и очувања финансијске стабилности.

У области макропруденцијалног надзора, агенције за банкарство утврдиле су листе системски значајних банака у складу с усвојеним методологијама, усаглашеним међусобно, као и са Централном банком Босне и Херцеговине и Агенцијом за осигурање депозита БиХ, чиме је додатно ојачан оквир за идентификацију и надзор институција од системског значаја. За банке које су препознате као системски значајне, утврђен је додатни заштитни слој капитала, који ће се примијенити у складу са роковима за усклађивање са захтјевом за одржавање заштитног слоја капитала за системски значајну банку дефинисаним од стране регулатора.

Обје агенције за банкарство су продужиле примјену Одлуке о привременим мјерама за ограничавање изложености банке⁹ до краја 2026. године. У складу с Одлуком која се примјењује у Федерацији Босне и Херцеговине, укупан износ изложености банке према централним владама или централним банкама изван Босне и Херцеговине, као и изложености према истима у својству издавалаца колатерала или пружалаца нематеријалне кредитне заштите, а којима је додијељен пондер ризика од 0%, ограничен је на максимално 100% признатог капитала банке. С друге стране, Одлуком о привременим мјерама за ограничавање изложености банака у Републици Српској укупан износ наведених изложености не смије прелазити 50% признатог капитала банке.

Слиједом измјене и допуне закона о банкама и одређења за усклађивањем домаће регулативе с регулаторним оквиром ЕУ, у наредном периоду очекује се доношење бројних нових одлука од стране агенција за банкарство.

⁸ Одлука о успостављању оквира за праћење кредитне активности банке и мјерама усмјереним на дужнике ("Службене новине Федерације БиХ", број 100/25)

⁹ Одлука о измјени Одлуке о привременим мјерама за ограничавање изложености банке („Службене новине Федерације БиХ", број 87/25)
Одлука о измјенама Одлуке о привременим мјерама за ограничавање изложености („Службени гласник Републике Српске", број 106/25)

